

מונולוג של זהדי לביב טרזי

נולדתי בירושלים כ"ג 1924. גרתי בתי בעיר העתיקה. מדי בוקר הלכתי מהעיר העתיקה לכיוון רחביה, שם היה בית-הספר שלי. הרובע שבו גרה מישפתי היה נוצרי. רוב התושבים בו היו ערבים. כמעט ולא היכרתי או יהודים. רק עכשיו אני נזכר בכמה שמות יהודיים מזילדות, כמו רג'זאן וטובי סמאל, ש' היה ביחסים טובים איתי, למרות שהיה כמה כיתות מעלי. פתאום אני נזכר בהם... אני זוכר שרציתי להיות הרבה

שם, כראשונה בחיי, פגשתי יהודים רבים. למעשה היו לי אז יותר חברים יהודיים מאשר ערביים, אבל לא חשבנו על זה. מדי שבת בלילה היינו הולכים למועדון ורוקדים במשך שעות. לא היו בינינו כל מחיצות. אני חושב שהם, כמוני כלפיהם, לא אהרו את הערבים מבחינה לאומית, אבל זה לא הפריע. ב"ג 1947 הקמנו קבוצה פלסטנית. זאת הייתה הפעילות הראשונה שלי. המטרה הייתה להוציא את הכריטיים

גם אחותי ושלושת אחיי מתגוררים בעיר העתיקה. עם אחד מאחיי, המתי עסק בתזונות ונוסע הרבה, אני מתי ראה. אח שני לא ראיתי מאז 1965, ואילו השלישי — מאז 1975 בבירות.

עלה בגורלה בישראל, אבל אינני חושב שבעלה — אני מניח שהיא נשואה — ישמח לקרוא את זה.

● ניו יורק: „אני חי כאן כמו אסיר...“

יש לי קו מנחה, אבל אני טס לתור נים, לאלג'יר, להתייעץ עם יאסר ערפאת ופארוק קרומי (שר-החוז"ק של אש"ף). לולא הבעיות שהאמריקאים עושים

„אם יש עיניו בנעולם, זה לא לראות את אמך!“

דברים בילדותי, יותר מדי דברים: תחילה רציתי להיות רופא, מפני ש' הייתי חולה והרופא נהג לבוא אלי מדי יום, וכולם חיכו לבואו. מאוחר יותר רציתי להיות כומר. משגרתלי והצטרף פתי לצבא הבריטי, רציתי להיות, כנראה, חייל. הצטרפתי לצבא הזה, אך עלי-פי ששנאתי שינאתמוות את הבריטים. אבל יותר מכל שנאתי את ה' נאצים, תיעבתי אותם! לא יכולתי

מהארץ, ואנחנו, הערבים והיהודים, נסדרר בינינו לכין עצמנו. עם הקבוצה נמנו אז סטודנטים למישפטים, אנשירות, אנשי-צבא. נ"תן לומר שזאת הייתה הפעילות הפוליטית הראשונה שלי. ב"ג 1948 הייתי בעיר העתיקה. שם נולדתי ושם הייתי צריך להילחם, במילחמת 1948, על הישרדותי. מי שיברוק בתיקי המוסד, שנלקחו מה-

אחת. לשהות שם בלי להתקלה, לרכב על חמור — זה מקרב אותך לטבע.

● אמת: „אני מטרלן לישראל והיא בקושי שומעת...“

בשנת 1956 עזבתי את הארץ, אבל שבת אליה ב"ג 1964. שבת

טיפול כימותרפטי אצל רופא יהודי. ידענו מההתחלה, מאז שהגענו לניו יורק, שהוא ממוצא יהודי, אבל אשתי בטחה בו, והוא טיפל בה באופן יוצא מהכלל.

באחד הימים — אני הרי מופיע ב"טלוויזיה האמריקאית לעיתים קרובות — זיהתה אותי פאציניטית במירפאה שלו. היא נבהלה. „אתה מאוד רומה לזה שמופיע בטלוויזיה מטעם אש"ף?״ התבררתי: „נו, אנשים רומים זה לי זה, מה לעשות...“

לי עם הוויזה, הייתי טס בתדירות גבוהה יותר. כל אימת שאני עוזב את ניו יורק, אני צריך לחדש את הוויזה, וזה תהליך מורטעצבים.

אינני מעז לעזוב את ניו יורק עד שאין לי אישור לאשרה, כדי שאוכל להיכנס בחזרה לארצות-הברית. קרה כבר שנתקעתי יומיומיים, וחיכיתי וחיכיתי. קרה כבר שהגעתי לסוף-העולם כדי לפגוש את ערפאת, והניירות שלי עדיין לא הגיעו לניו יורק. או אני צריך למחות לפני מוכיר האו"ם, הוא מתערב... זה מעצבן. עכשיו אני בזנוה. אוף! אולי אק פרוץ ללונדון, לפאריס. אני חי כמו אסיר כאן במשך 14 שנים.

למחרת טילפן אלי הרופא: „הפאציניטית שזיהתה אותך לא האמינה למראה עינייה. היא שאלה אותי ל"והותך.“

„מה ענית לה?״ שאלתי. „את האמת...“ הוא השיב.

אני חוכך דברים טובים בחיים: אוכל טוב, משקאות משוכחים, נשים יפה פיות.

עכשיו אני נזכר שכמעט התחתנתי עם יהודיה. היא הייתה נערה יפהפיה. יצאתי עימה במשך כמה שנים, אבל אמה לא חיבבה אותי במיוחד. אין לי מושג עד עצם היום הזה אם זה היה מפני שאני ערבי. אין לי מושג למה. אני לא חושב שכראי שאזכיר את שמה. איכרתי כל קשר איתה. אינני יודע מה

עלה בגורלה בישראל, אבל אינני חושב שבעלה — אני מניח שהיא נשואה — ישמח לקרוא את זה.

● ניו יורק: „אני חי כאן כמו אסיר...“

יש לי קו מנחה, אבל אני טס לתור נים, לאלג'יר, להתייעץ עם יאסר ערפאת ופארוק קרומי (שר-החוז"ק של אש"ף). לולא הבעיות שהאמריקאים עושים

טרזי באר"ם, אשתי נפטרה לפני חודשיים. היא הייתה חולחטרטן...

לקבל את העובדה שנהגים באנשים אחרת אך ורק מפני שהם נולדו להורים מסויימים.

מאוחר יותר רציתי להיות עורך-דין. הלכתי ללמוד מישפטים — ולא הפכתי לעורך-דין.

מימשל הירדני, ימצא שהירדנים לא השתגעו או אחרי... אחרייכן שימשתי כמדריך-יירים. אחרי הכל, אני דובר אנגלית רהוטה, שופע קסם אישי... והוא אחד המיקצועות שאנשים מר" ויחיים בו הויתעו. הייתי מסתובב אז עם הרבה-הרבה כסף, ובמזומן. במיוחד אהבתי להסתובב בפטרה. אני מייעץ לכל ישראלי שזורמן לשם — ובסופו של דבר, זה יקרה: — לישון שלושה לילות במערה: להתעורר בחי מש לפנות-בוקר עם הרוחה, לראות את כל הגוונים האדומים האלה... הייתי מייעץ שלא להשתמש ביותר ממיזורה

בגלל אמת שלי. היא סבלה מזה ש' עזבתי. היא מתגוררת עדיין בירושלים. אני מדבר איתה בטלפון לעיתים תכור פות, אבל היא כבר חרשת, בקושי שומעת אותי.

אם יש בעולם עיניו, הרי זה לא לראות את אמך — לרצות לראות אותה, להשתגע, ולא להיות יכול. היא חולה מאוד, ועלי-כן אינה יכולה לנסוע. אני, כמובן, לא יכול לבקרה. הספקתי להיות בימי-חיי ככלא, אבל זה עיניו גדול בהרבה מזה. זה עיניו מתמשך, יומיומי. ביליני ביחד, אני ואמא, ב"ג 1982 בעמאן. זאת הייתה הפעם האחרונה שראיתי אותה.

„שלא תהיה יותר מדי אישית!“

מסיבות ברורות לא נמסר מונולוג זה בדרך הרגילה, שבה נעשה מדור זה. אין בכוונתי לפרט את הדרך שבה זה נעשה. כאשר זהדי לביב טרזי — נציג אש"ף באו"ם, כוכב-תיקשורת מאז שסירב ג'ורג' שולץ לאפשר למנהיגו, יאסר ערפאת, להיכנס לארצות-הברית כדי לנאום לפני עזרת-האומות-המאוחדות — קיבל את בקשתי לחשיפה אישית, הייתה תגובתו הראשונה חמקנית למדי. „רק שלא תהיה יותר מדי אישית...“ לא איחרה להגיע התשובה. מי שפגש את טרזי, לא יכול להתעלם מהקסם האישי שהוא שופע בכמויות, מחוש-ההומור ומגיזוני המערביים, המתובלים במחמאות-המיזרח. טרזי אינו מניח לסביבתו להתרשם מכל אלה — הוא מונה את יתרונותיו וקסמו בעצמו. מה שבטוח — בטוח. כשצפיתי בהופעותיו בטלוויזיה האמריקאית, בעת הרעש סביב „החלטת שולץ“, חשבתי שאש"ף לא יכול היה לבחור בנציג מוצלח יותר כדי להזייד את התנגדות לאירינו ולרכוש אהדה. לעומת סנאטורים שתמכו בהחלטת שולץ ושנאו נלהבים, קיצוניים ונמרצים להחמיד בשעת-בוקר מוקדמת, נראה טרזי נינוח, מסביר פנים, מתורבת, מתון — הכל מלבד נציג של אירגון מעורר-אימה כאש"ף.

מעמדו של טרזי באו"ם — מוסד שבו הוא מכבד זה 14 שנים — איתו, והוא מופלגי למדי. מי שפגש בו במסדרונות הבניין, לא הצליח להחליף עימו שני מישפטים, מבלי שיפריעו לו, שילחשו משהו לאוזנו של טרזי, שיקראו לו לטלפון, שיתבדחו עימו. באמריקה, על פי כל אמת-מידה, טרזי הוא מצליחן. בכל-זאת, הוא חש כמו אסיר בעיר בעלת האפשרויות הרבות ביותר בעולם. הוא סובל סבל יומיומי מנוגעוים לאמו החולה בירושלים המיזרחית. הוא נזכר באשתו שהלכה לעולמה לפני כמה שבועות, אחרי 11 שנות מאבק בסרטן.

● תחילת הפעילות הפוליטית: „אני שובע קסם אישי...“

בשנת 1942 התגייסתי לצבא הבריטי. בעת השרות גרשתי לי לימודי-מישפטים.